

21. Děti, mládež a volný čas

Volný čas – představuje soubor činností, kterým se jednatel věnuje podle vlastní libovůle, aby si odpočinul, zotavil, rozvíjel svou účast ve společenském životě, informovanost. Vymožeností dnešní doby není materiální blahobyt, ale všeobecnost existence volného času.

Volný čas chápeme jako zbytek dne, který má člověk pro sebe sám k dispozici. Je to doba, kdy člověk nemá žádné povinnosti a záleží jen na něm, jak volný čas stráví.

Také se zavádí kategorie polovolný čas, jako označení pro činnost prováděných napůl z povinností

Funkce volného času: - odpočinek (relaxace), zábava – uspokojení potřeb

Způsob využívání volného času u dětí a mládeže je ovlivněn sociálním prostředím, ve kterém dítě žije (ekonomické podmínky, peníze, čas rodičů....). Činnosti ve volném čase pomáhají utvářet mezilidské vztahy a osobnost jedince. Mezi **hlavní vlivy formující zájmy** dětí a mládeže patří:

- vrstevníci a kamarádi
- rodiče a jejich sourozenci
- zřídka mají vliv učitelé
- téměř vůbec nemají vliv vychovatelé

Mezi negativní jevy citového a morálního vývoje dítěte patří: agresivita, brutalita, vandalismus, nežádoucí sexualita, alkohol, nikotin, drogy, automaty...

V oblasti volného času se rozhoduje o rozvoji talentu jedince a naplnění jeho potřeb a zájmů, na druhé straně se tlumí tendence k negativnímu sociálnímu zrání. Fungující oblast volného času může částečně kompenzovat výchovu v rodině a proto investice do zařízení volného času mají preventivní charakter.

Hlavním nebezpečím pro negativní jevy je komerce a výdělek (automaty, herní průmysl)

Volný čas a životní styl – využívání volného času je součástí a jedním z důležitých ukazatelů životního stylu.

Životní styl se dá definovat jako **souhrn životních forem, který jedinec aktivně prosazuje**. Patří sem:

- hodnotová orientace člověka
- chování a způsob využívání materiálních i sociálních životních podmínek
- hospodaření s volným časem

Obecně jednáni ve volném čase vyjadřuje i životní styl jedince a posuzuje se :

- podle míry aktivity – kolik úsilí je člověk ochoten vynaložit na plnění svých plánů a zájmů
- podle sociální interakce – s kým prožíváme volný čas a jaké vztahy jsou mezi jednotlivci a skupinami

Ve formování člověka ve volném čase hraje prvotní roli rodina. Rodiče jsou vzory a děti přebírají životní styl a tím i vztah k volnému času. Záleží na:

- typu rodiny – malá, velká, věk rodičů, počet dětí, styl rodinné výchovy
- zájmech rodičů – tolerance a respektování individuálních i společenských zájmů, finančních možnostech rodiny
- životním stylu a způsobu využívání volného času rodiny

Vhodné pedagogické ovlivňování volného času by mělo rozvíjet u dětí a mládeže :

- aktivitu dětí a mládeže
- uspokojování potřeby nových zážitků
- seberealizaci
- sociální kontakty a vztahy
- kladné citové odezvy
- rozvíjení osobnosti dětí

Z pedagogického tedy výchovného hlediska lze volný čas rozdělit na **výchovu**

- ve volném čase
- k volnému času

Podle Pavlíkové se na výchově, která ovlivňuje volný čas podílí:

- rodina
- škola
- organizace a instituce
- vrstevnické skupiny
- masmédiá
- lokální a regionální faktory společenského prostředí

Organizovaná činnost

Zájmová činnost organizovaná školou :

- základní škola, družiny, zájmová činnost vedená učiteli
- střední školy a učiliště –
- domovy mládeže

Zájmová činnost organizovaná dalšími institucemi a nevládními organizacemi:

- státní jazykové školy, umělecké školy
- střediska mládeže pro volný čas
- kulturní střediska a kulturní domy

nevládní organizace

- občanská sdružení . sportovní oddíly, junák, turistický svaz, rybářský svaz, chovatelé

Neorganizovaná činnost – jedná se především o nevhodné trávení volného času

- sledování televize , videa,
- nepřiměřená záliba v počítačových hrách
- hrací automaty
- nevhodné diskotéky
- spontánně organizovaná hnutí až sekty

Rizikové faktory negativního trávení volného času jsou: drogy, herní závislost, vzrůstající kriminalita...